

NODAVLAT TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING KOMPETENTLIGINI OSHIRISH MASALALARI

Yusupova Feruzaxon Murtazoxonovna

Farg'ona pedagogika kolleji direktori

Maxmutaliyeva Zulfiya Alijonovna

Farg'ona pedagogika kolleji

kasbiy ta'lim bo'yicha direktor o'rinbosari

Nodavlat ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish kontekstida boshlang'ich sinf o'qituvchilarning kompetentligi va pedagogik salohiyati katta ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan kelib chiqqan holda, nodavlat ta'lim muassasalarida ta'limni yangi pedagogik texnologiyalar asosida modernizatsiya qilishda pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligi va mahorat darajasini oshirish alohida o'rin tutadi.

Bu esa o'z navbatida pedagog kadrlarning o'z ustida ilmiy va ijodiy izlanishlar olib borishi, ta'lim jarayonini tashkil etishning yangicha shakl, metod, vosita va mexanizmlarini ishlab chiqib, ta'lim samaradorligiga erishish zaruriyatini yuzaga keltiradi.

Darhaqiqat, nodavlat ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini modernizatsiya qilish, rahbar va pedagog kadrlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish o'z navbatida, sohadagi zamonaviy rivojlanish tendentsiyalari, ilg'or xorijiy tajribalar va innovatsion yondashuvlar asosida ta'lim mazmuni va o'qitish sifatini takomillashtirishni talab etadi. Shuningdek, nodavlat ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish sohasidagi ilg'or xorijiy tajribalarni o'zlashtirish va amaliyotga tatbiq etish lozim. Ma'lumki, nodavlat ta'lim muassasalarida ta'lim tizimini modernizatsiyalashning pedagogik-psixologik xususiyatlarini o'rganish va kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning xorijiy modellarini tatbiq etish, rahbar va pedagog kadrlarining kasbiy kompetentligini takomillashtirish bilan bir qatorda, yangi kasbiy kompetentsiyalarni o'zlashtirish asosida pedagogik faoliyatini loyihalashtirish va modellashtirish, innovatsion faoliyatga tayyorgarlik, shaxsiy-kasbiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Rivojlangan mamlakatlarda nodavlat ta'lim muassasalarida kasbiy-pedagogik kompetentsiyalarni rivojlantirishga ham jiddiy e'tibor qaratilib, yosh o'qituvchilar uchun doimiy konferentsiyalar o'tkazish, metodik kengashlar tashkil etish, ustoz-shogird institutlari, kasbiy dos'belar tuzish, individual pedagogik loyihalar bilan ishlash, pedagogika va psixologiya bo'yicha individual maslahatlar berish va boshqalarni o'z ichiga oladi.

Darhaqiqat, bugungi kunda nodavlat ta'lim muassasalaridagi ta'lim sifatini ta'minlashga qaratilgan tizimli islohotlar zahirida o'qituvchilarning kasbiy mahorati, ularning zamonaviy ta'lim va innovatsion texnologiyalar, ilg'or xorijiy tajribalarni o'zlashtirish borasidagi zamonaviy bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirish dolzarb vazifalardan sanaladi. Chunki nodavlat ta'lim tizimi oldida turgan kechiktirib bo'lmaydigan o'ta muhim va dolzarb muammolarni shu sohadagi pedagog xodimlarning kasbiy kompetentligi sifat darajasini oshirmasdan turib hal etish qiyin masaladir.

Tajriba va kuzatuvlarimiz asosida shuni aytish mumkinki, nodavlat ta'lim muassasalaridagi dolzarb muammolardan biri, ishlab chiqarish bilan integratsiyaning yaxshi yo'lga qo'yilmaganligi, kadrlar tayyorlovchi muassasalar bilan buyurtmachilar o'rtasida aloqalarning sustligi va raqobat muhitining to'laqonli shakllanmaganligi hisoblanadi. Mutaxassis kadrlar ilmiy salohiyatning pastligi, o'quvchi-yoshlarni ilmga yo'naltirish ishlarining sustligi, ularda mustaqil izlanuvchanlik va ijodkorlik ko'nikmalarini shakllantirish tizimi to'g'ri yo'lga qo'yilmaganligi hamda o'qituvchilarning zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash malakasi talab darajasida emasligi ayrim nodavlat ta'lim muassasalari faoliyatida uchraganligi achinarli hol, albatta. Bugungi kun haqiqati sifatida e'tirof etishimiz joizki, ta'limning sifati o'qituvchining sifatidan oshib keta olmaydi. Shu maqsadda ta'lim inspeksiyasi tomonidan "yo'l xaritalari" ishlab chiqilayotganligi, dars o'tayotgan pedagoglarning ilmiy salohiyati va pedagogik mahorati innovatsion rivojlanish talablariga javob berish darajasi, ta'lim tizimida yagona markazlashgan elektron ma'lumotlar tizimi mavjud joriy etish zaruriyati o'rganib chiqilmoqda.

Shu nuqtai nazardan kelib chiqib aytishimiz mumkinki, nodavlat ta'lim muassasalarida yechimini kutayotgan muammolar ham talaygina ekanligini inobatga olib, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiluvchi malaka oshirish kurslarining faoliyatini qayta ko'rib chiqish, ta'lim tizimini modernizatsiyalash, shuningdek pedagogik kadrlar o'rtasida ilmiy salohiyatni oshirish masalalariga ham jiddiy yondashuv zaruriyati yuzaga kelmoqda. Buning uchun:

ta'lim tizimini modernizatsiyalashning pedagogik-psixologik xususiyatlarini o'rganib chiqish;

kasbiy kompetentlikni rivojlantirishning xorijiy modellarini amaliyotga tatbiq etish;

o'qituvchilar o'rtasida tajriba almashish, birgalikda ilmiy tadqiqotlar o'tkazish va uzluksiz ta'lim tizimida ham ilmiy salohiyatni oshirish kabi yo'nalishlarda ishlar olib borish lozim;

malaka oshirish va qayta tayyorlash tizimini tubdan isloh qilish, ya'ni malaka oshirishning kechki, sirtqi va masofaviy shakllarini rivojlantirish;

o'quv reja va dasturlarini mustaqil ekspertizadan o'tkazish mexanizmini joriy etish;

o'z mutaxassisligi bo'yicha malaka oshirish hamda xalqaro hamkorlik asosida qo'shma malaka oshirish kurslarini tashkil etish;

malaka oshirishning bilvosita shakllarini tan olish va rivojlantirish, qisqa muddatli va mavzuli-tematik kurslarni tashkil qilish, o'qitishning kredit - modul shakliga o'tish, kreditlar yig'ilib borilishi va tan olinishini ta'minlash zarur.

REFERENCES:

1. Sabirdinov, A. (2019). Sketches to the novel "Night and day" by Chulpan. Scientific journal of the Fergana State University, 1(6), 119-120.

2. Sabirdinov, A. G. (2021). Interpretation of Characters in Utkir Hoshimov's Story "Yanga". International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 8(6), 196-200.

3. Sabirdinov, A. (2020, December). ASKAR KASIMOV IN THE UZBEK POETRY OF THE XX CENTURY THE ROLE AND IMPORTANCE OF CREATION. In Конференции.

4. Sabirdinov, A. G. (2021). Interpretation of the banned period in the stories of Naim Karimov. Asian Journal of Multidimensional Research, 10(11), 4-91.

5. Сабирдинов, А. Г. (1993). Слово и образ в поэзии Айбека.

6. Oripova, G. (2019). UZBEK POETRY AND THE WORLD LITERATURE IN THE YEARS OF INDEPENDENCE. Scientific Journal of Polonia University, 32(1), 116-120.

7. Oripova Gulnoza Murodilovna. (2019). THE PECULIARITIES OF VAZN METER IN UZBEK POETRY OF THE INDEPENDENCE PERIOD. International Journal of Anglisticum. Literature, Linguistics and Interdisciplinary Studies. Volume: 8 /Issue:2/. – Macedonia, 2019. –P.33-39.

8. Murodilovna, O. G. (2020). Melody and musicality in Lyrics. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 10(11), 656-664.

9. Oripova G. M., Tolibova M. T. Q. Composition Of Modern Uzbek Stories //The American Journal of Social Science and Education Innovations. – 2021. – T. 3. – №. 03. – С. 245-249.

10. Oripova, G. (2020, December). RHYTHM AND MYTHING IN LYRICAL GENRE. In Конференции.

11. Oripova, G. (2019) "Traditions of folk ballads and distinctiveness of uzbek poetry of independence period," Scientific journal of the Fergana State University: Vol. 2 , Article 12.

12. Oripova, G. M. (2021). Genesis And Essence Of Genre Concept. The American Journal of Social Science and Education Innovations, 3(12), 90-94.

13. Oripova, Gulnoza, & Ibrohimova, Gulchiroy (2022). SIROJIDDIN SAYYID IJODIDA MUMTOZ MUSHTARAKLIKLAR. International scientific journal of Biruni, 1 (2), 251-255.

14. Oripova, Gulnoza Murodilovna, Akhmadjonova, Okila Abdumalikovna, Kholmatov, Oybek Umarjon Ugli, & Muminova, Tabassum Siddigovna (2022). INTERPRETATION OF MOTHER IMAGE IN LITERATURE. International scientific journal of Biruni, 1 (2), 304-309.

15. Oripova, Gulnoza, & Alijanova, Maftuna Azimjon Qizi (2022). ASQAD MUXTORNING "CHINOR" ROMANIDA AYOL PORTRETINING BADIY-PSIXOLOGIK ASOSLARI. International scientific journal of Biruni, 1 (2), 221-226.

16. Oripova, Gulnoza Murodilovna, & Abdurasulova, Nafisa Abdumannob Qizi (2022). O'ZBEK NASRIDA URUSH MAVZUSI VA "YO'QOTILGAN AVLOD" MUAMMOSI. International scientific journal of Biruni, 1 (2), 213-220.

